

STANOWISKO
KONWENTU MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP
z dnia 24 stycznia 2011 roku
w sprawie projektu Przewodnika
dotyczącego sposobu aktualizacji strategii rozwoju województw
zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020

I. Konwent Marszałków Województw przekazuje uwagi ogólne (część A) i uwagi szczegółowe (część B) do *Przewodnika – Aktualizacja strategii rozwoju województw zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020*, przygotowane przez Zespół ds. krajowych dokumentów strategicznych Konwentu Marszałków Województw.

A. Uwagi ogólne

1. Doprecyzowanie funkcji *Przewodnika*, przy braku wielu kluczowych dokumentów, jak choćby: *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju*, *Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju*, czy *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Kraju. Z Założeń systemu zarządzania rozwojem Polski*, przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 27 kwietnia 2009 r., wynika, że system programowania strategicznego odnosi się do 3 głównych obszarów, tj.: rozwoju społeczno – gospodarczego, regionalnego i przestrzennego.
2. Zaproponowanie rozwiązań regulacyjnych w zakresie dostosowania dokumentów planistycznych i programowych poziomu regionalnego do dokumentów administracji centralnej, w przypadku województw, w których dostosowanie strategii i planów regionalnych rozpoczęło się lub zostało zakończone przed ostatecznym przyjęciem dokumentów rządowych. Równoczesne prowadzenie przeglądu strategii regionalnych i aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego województw względem dokumentów rządowych może komplikować prace na dokumentami w regionie.
3. Zaproponowanie rozwiązań legislacyjnych porządkujących terminologię dotyczącą programowania, szczególnie w odniesieniu do takich pojęć, jak program wojewódzki, czy operacyjny, szczególnie w odniesieniu do relacji między nimi.
4. Konieczność wprowadzenia rozwiązań regulacyjnych w zakresie planowania strategicznego tak aby dokument nadrzędny powstawał wcześniej przed strategią, która ma być z nim spójna.
5. Szczegółowe określenie *nowej filozofii leżącej u podstaw polityki regionalnej*, zgodnie ze stwierdzeniem: „*dostosowanie SRW do KSRR nie ogranicza się wyłącznie do zapewnienia zgodności celów między tymi dokumentami, ale również przyjęcia nowej filozofii leżącej u podstaw polityki regionalnej, a w konsekwencji uwzględnienie terytorialnego wymiaru polityki regionalnej na każdym etapie przygotowania i realizacji strategii*”.
6. Uściślenie tego, czy istnieje obowiązek ciągłej aktualizacji wszystkich strategii regionalnych w Polsce. *Przewodnik* wskazuje bowiem na konieczność powiązań strategii rozwoju województw z dokumentami rządowymi, aby uwzględniały zakres interwencji rządu (jednocześnie w wymiarze przestrzennym i przedmiotowym) i uzasadniały potrzebę wsparcia ze strony rządowej w ramach kontraktu terytorialnego.

7. Odstąpienie od zaleceń umieszczania w SRW rozdziału stanowiącego syntetyczne streszczenie raportu końcowego ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ustawa ooś) szczegółowo reguluje zasady przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Artykuł 55 ustawy ooś nakłada obowiązek sporządzenia do przyjętej SRW pisemnego podsumowania zawierającego między innymi informacje z przeprowadzonych konsultacji społecznych i wskazanie zmian wprowadzonych do dokumentu. Zarówno prognoza oddziaływania na środowisko jak i pisemne uzasadnienie stanowią załączniki do sporządzanej SRW.
8. Ujednolicenie skrótów stosowanych w opracowaniu, np. dotyczących Regionalnych Forów Terytorialnych (RFT i RTF).
9. Uściślenie granic metodycznych i merytorycznych między strategiami a planami zagospodarowania przestrzennego.
10. Ujednolicenie zakresów podmiotowych strategii regionalnych, z jasnym podziałem na realizatorów i beneficjentów.

B. Uwagi szczegółowe

Diagnoza i cele rozwoju

1. Zweryfikowanie zaproponowanego w *Przewodniku* zakresu tematycznego części diagnostycznej SRW, gdyż jest ona bardziej typowa dla dokumentów planowania przestrzennego. Zaproponowany zakres stwarza obawy o dublowanie się zapisów w dokumentach planowania i programowania strategicznego. Powinny one być zgodne z typologią dokumentów zapisanych w *Założeniach systemu zarządzania rozwojem w Polsce*.
2. Podkreślenie kwestii spójności wewnętrznej regionów w strategiach rozwoju województw. W regionach ze zdiagnozowanymi dysproporcjami w poszczególnych jego częściach, należy wyznaczyć odrębne cele rozwojowe, które pomogą określić zakres interwencji publicznej z poziomu rządowego.
3. Uwzględnianie w SRW profili i rozmieszczenia działalności gospodarczej w poszczególnych obszarach województw, gdyż implikuje ona zróżnicowanie rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego.
4. Wskazanie w *Przewodniku* obszarów tematycznych, na których mają się koncentrować potencjały rozwojowe (str. 9), aby odpowiadały obszarom strategicznych wyzwań wymienionych w Ramce 2, m.in. na procesach demograficznych, usługach publicznych wyższego rzędu (w tym zwłaszcza istotne usługi publiczne na poziomie regionalnym dla poszczególnych typów terytoriów) oraz na dziedzictwie kulturowym.
5. Rozgraniczenie zakresu pojęciowego terminów dotyczących identyfikacji i delimitacji *obszarów strategicznej interwencji*. Zasady wyznaczania obszarów strategicznej interwencji (OSI) zawarte w *Przewodniku* wskazują na potrzebę jednoczesnej aktualizacji SRW oraz PZPW w celu zachowania spójności dokumentów i prowadzonej polityki rozwojowej, z tą różnicą, iż SRW mają identyfikować (zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju), a PZPW delimitować OSI (zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). *Przewodnik* stosuje zamiennie obydwa pojęcia.
6. Doprecyzowanie, jak należy interpretować sprzeczność i wzajemne niewykluczanie się celów strategii oraz zakres problemów zidentyfikowanych w diagnozie regionu, które mogą być przedstawione w formie wyzwań, podobnie jak stosuje się w KSRR. *Przewodnik* zakłada dużą dowolność, która nie sprzyja ujednoliceniu strategii województw i utrudnia porównywanie dokumentów.
7. Uzupełnienie o wskazówki metodologiczne, konieczne do przeprowadzenia analizy kosztów i korzyści realizacji poszczególnych celów regionalnych strategii rozwoju.

Wskaźniki realizacji celów

8. Zamieszczenie w przewodniku podstawowych, obligatoryjnych wskaźników realizacji celów strategii. Zestaw tych wskaźników ze względu na specyfikę poszczególnych regionów w Polsce powinien być rozszerzony o wskaźniki pozwalające na monitorowanie procesów rozwojowych, istotnych w danym województwie.
9. Stworzenie w strategiach wojewódzkich zestawu wskaźników ostrzegawczych, nawiązujących do długookresowej strategii rozwoju kraju. Osiągnięcie lub spadek wartości tych wskaźników oznaczałoby konieczność podjęcia skuteczniejszych, bądź też dodatkowych działań w danym obszarze.

System Realizacji Strategii Rozwoju Województw

10. Zamieszczenie w strategiach rozwoju województw zapisów wskazujących jednostki publiczne i prywatne funkcjonujące na poziomach: krajowym i regionalnym w zakresie działalności badawczej, edukacyjnej i informacyjnej, które będą włączone w system obserwatoriów terytorialnych w danym województwie.
11. Podkreślenie potrzeby wspólnego wypracowania systemu monitorowania z udziałem administracji rządowej i regionalnej oraz zadań Krajowych i Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych.
12. Omówienie w strategiach regionalnych kompetencji podmiotów zaangażowanych w ich realizację, związanych z ich wdrożeniem. W mniejszym stopniu zwrócenie w strategiach uwagi na opis i charakterystykę samych podmiotów.
13. Zdefiniowanie sposobu ustanawiania nowych instytucji oraz ich zadań w systemie realizacji polityki regionalnej, w celu uniknięcia dublowania kompetencji, jak również dokładne wskazanie roli samorządu województwa w tworzeniu wspomnianych instytucji.
14. Doprecyzowanie ramowych wymogów wobec prowadzonego systemu monitoringu i ewaluacji wszystkich strategii wojewódzkich, w celu zapewnienia porównywalności wyników i ich wykorzystania przy tworzeniu przyszłej polityki krajowej.

Ramy finansowe strategii

15. Uszczuplenie zakresu problematyki operacyjno – wdrożeniowej w SRW. Zaproponowany w *Przewodniku* zakres wydaje się zbyt szczegółowy, nieproporcjonalnie rozbudowany w stosunku do części strategicznej. Strategie rozwoju województw będą realizowane przez programy wojewódzkie i regionalne programy operacyjne, których zakres merytoryczny (określony w art.17 ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju) obejmuje m.in. plan finansowy i założenia systemu realizacji.
16. Usunięcie zalecenia szacowania nakładów na realizację SRW, gdyż będzie to napotykać na wiele trudności. Zasadniczo strategie nie wskazują konkretnych zadań, ale definiują kierunki działań, których konkretyzację zawierają dopiero programy realizacyjne. Równocześnie środki będące w dyspozycji samorządów województw w dużej mierze zależą od czynników zewnętrznych (w tym od środków unijnych i polityki administracji centralnej), utrudniających tym samym długoterminowe planowanie finansowe.

***Przewodniczący Konwentu
Marszałków Województw RP***

Adam Struzik